

4. Махонько М. Н., Лаврентьев М. В. К вопросу о влиянии кадмия на сердечно-сосудистую систему в условиях производства. In: Современные наукоемкие технологии, 2008, № 5, с. 42-43.
5. Скальный А. В. Химические элементы в физиологии и экологии человека. М.: Оникс 21 век» Мир, 2004.
6. Игнатенко Г.А., Ластков Д.О., Выхованец Т.А. и др. О целесообразности использования продуктов, обогащенных пектином, в лечебно-профилактическом питании на промышленных предприятиях Донецкого региона. In: Вестник гигиены и эпидемиологии. 2019, Т.23, №3, с. 208-213.

COMUNICAREA DE MARKETING ÎN MANAGEMENTUL MALADIILOR NETRANSMISIBILE

Ludmila Goma,¹ dr. în economie, conf. univ.

Agafia Cazacu,² studentă, anul VI

¹Catedra de Medicină socială și management

²Facultatea de Medicină Preventivă

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”

ludmila.goma@usmf.md

MARKETING COMMUNICATION IN THE MANAGEMENT OF NONCOMMUNICABLE DISEASES

Considering that noncommunicable diseases are the result of a combination of factors (including environmental and behavioral) and can be prevented by eliminating risk factors, this paper proposes the application of health care marketing in health promotion activities. Certain strategies and techniques are proposed, addressing communication messages and promoting pro – health behavior that can contribute to improving public health. It was established that in the town Chisinau, the prevalence of noncommunicable diseases in 2016-2018 is increasing, the incidence is higher in the population of children than in the population of adults, the most common diseases in both cases being the respiratory system. Morbidity is higher in the rural sector of Chisinau. In all the researched districts, the main causes of morbidity among adults are cardiovascular and respiratory diseases. More than half of the respondents state that they do not follow a balanced diet and an optimal work and rest regime. At the same time, they do not practice physical activity and in their free time he prefers predominantly sedentary activities. The most truthful source of information is the conversations with the medical workers, but in only 25.8% of the medical workers provide information on the prophylaxis of diseases and the importance of a healthy lifestyle. Regardless of how they receive information, 58% do not tend to change their behavior at all. The interviewees consider the communication in the medical system as very important (60.6%), important (29.5%), of medium importance (9.8%), unimportant (0).

Introducere

Conform OMS, bolile netransmisibileucid 41 de mil. de oameni anual, echivalentul a 71% din totalul deceselor la nivel global [1]. În 2016 primele 7 poziții în clasamentul celor 10 cauze de deces în lume sunt ocupate de maladii netransmisibile, comparativ cu anul 2000 când acestea ocupau primele patru poziții urmate de maladii infecțioase [2]. Valorile sporite ale mortalității generale clasează Republica Moldova printre țările cu cea mai înaltă mortalitate din Regiunea Europeană [3]. Principalele boli netransmisibile sunt – bolile cardiovasculare, cancerele, bolile respiratorii cronice și diabetul [4].

Marketingul îngrijirilor de sănătate reprezintă un domeniu multidisciplinar care promovează utilizarea cercetării de marketing pentru educarea, motivarea și informarea publicului cu privire la mesajele de sănătate [5]. Comunicarea de marketing în domeniul sănătății constă într-o abordare multidimensională și multidisciplinară cu scopul de a ajunge la cât mai multe segmente de public și de a distribui informații cu privire la sănătate, având scopul de a influența și sprijini starea de sănătate a indivizilor, a comunităților, profesioniștilor din domeniul sănătății, grupurilor speciale, a factorilor de decizie politică și a publicului pentru a promova, introduce, adopta sau susține un comportament, o practică sau o politică care vor putea să îmbunătățească în cele din urmă rezultatele în domeniul sănătății [6].

Scopul studiului: Demonstrarea necesității aplicării comunicării de marketing în managerierea eficace a maladiilor netransmisibile, pentru diminuarea ratei morbidității în rândul populației RM.

Obiectivele studiului: 1. Analiza literaturii de specialitate, a cadrului legislativ existent în domeniul managementului maladiilor netransmisibile și comunicarea de marketing. 2. Analiza retrospectivă a morbidității prin maladii netransmisibile pentru anii 2016-2018 în orașul Chișinău și raioanele adiacente, și evaluarea activității secției de boli netransmisibile și promovare a sănătății din cadrul CSP Chișinău. 3. Evaluarea, prin metoda de chestionare a populației adulte, a cunoștințelor, abilităților și aptitudinilor acestora în minimalizarea riscului de îmbolnăvire prin maladii netransmisibile. 4. Studiul atitudinii populației chestionate, față de modul de comunicare/informare în sistemul medical autohton. 5. Determinarea necesității aplicării comunicării de marketing și propunerea strategiilor comunicării de marketing în scopul diminuării ratei morbidității prin maladii netransmisibile, a populației RM.

Materiale și metode. Întru realizarea scopului și obiectivelor studiului au fost folosite următoarele metode: descriptivă populațională și analitică corelațională. A fost realizat studiul ce ține de analiza retrospectivă

a morbidității prin maladii netransmisibile pentru anii 2016-2018 în orașul Chișinău și raioanele adiacente, și evaluarea activității secției de boli netransmisibile și promovare a sănătății din cadrul CSP Chișinău. Informațiile statistice au fost preluate de la CSP Chișinău, din cadrul secției de promovare a sănătății și control al maladiilor netransmisibile. De asemenea a fost realizat studiul ce a inclus elaborarea și analiza chestionarului pentru 132 de persoane adulte. Acesta cuprinde 21 de întrebări.

Criteriile de includere în studiu: Intervievații să locuiască pe teritoriul RM, participarea la studiu să fie benevolă, vârsta mai mare de 18 ani, chestionarele complete. Perioada de desfășurare a cercetării: 16 martie 2020 – 01 aprilie 2020. Datele obținute au fost sistematizate și preluate computerizat, utilizând Microsoft Office Excel.

Rezultate și discuții. Analiza retrospectivă a morbidității prin maladii netransmisibile pentru anii 2016-2018 în orașul Chișinău și raioanele adiacente, și evaluarea activității secției de boli netransmisibile și promovare a sănătății din cadrul CSP Chișinău. În studiul efectuat, am ținut să analizez situația privind maladiile netransmisibile pentru ultimii ani, pentru a putea evalua corect gravitatea acestora și nivelurile la care se poate interveni cu măsuri. Din categoriile de maladii netransmisibile cercetate în rândul adulților orașului Chișinău, în topicele trei ani studiate, incidența cea mai mare este prin boli ale aparatului respirator, urmate de bolile aparatului cardiovascular, leziuni traumatice, boli endocrine, digestive, tumorile și în final tulburările mentale, coform indicelui intensiv calculat. În rândul copiilor, am determinat o creștere a incidenței în anul 2017 urmată de o ușoară scădere în 2018. Prevalența acestor maladii în rândul populației de copii este inversă incidenței și anume: o ușoară scădere în 2017 urmată de creștere în 2018. Am comparat incidența morbidității între populația de copii și adulți și am observat că populația de copii are tendința de a se îmbolnăvi mai des decât adulții. Altfel spus, în medie se înregistrează aproximativ 5000 de cazuri noi de boală la 100 mii populație adultă și aproximativ 7000 de cazuri noi la 100 mii copii.

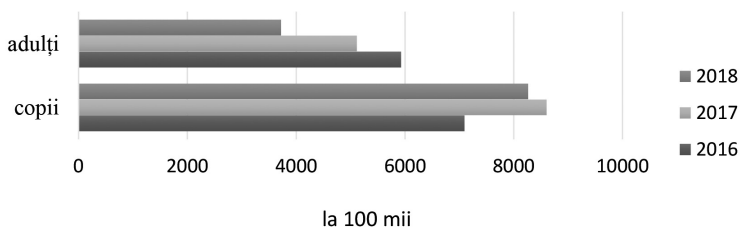

Figura 1. Analiza comparativă a indicelui intensiv al incidenței morbidității prin maladii netransmisibile între populația adultă și copii pentru anii 2016-2018 în or. Chișinău.

Prevalența maladiilor netransmisibile la adulți este determinată de următoarele cauze: bolile cardiovasculare, urmate de boli endocrine, ale sistemului respirator, digestiv, nervos și în final tumorile și leziunile sau alte cauze externe. Copii au adoptat un stil de viață sedentar, ceea ce se reflectă în prevalența prin maladiile netransmisibile. Pe primul loc se clasează bolile aparatului respirator, urmate de bolile aparatului digestiv, tulburările mentale și de comportament, bolile endocrine, de nutriție și metabolism, leziunile traumatice, otrăvirile și alte consecințe ale cauzelor externe, bolile aparatului circulator și tumorile. Atât copiii, cât și adulții au o prevalență de aproximativ 7000 cazuri de boală la 100 mii de persoane. Unele diferențe se evidențiază în trei ani de studiu și anume: în 2016 s-a menținut o prevalență mai mare în rândul copiilor, în anul 2017 a fost aproximativ aceeași iar în 2018 s-a înregistrat o prevalență mai mare în rândul adulților.

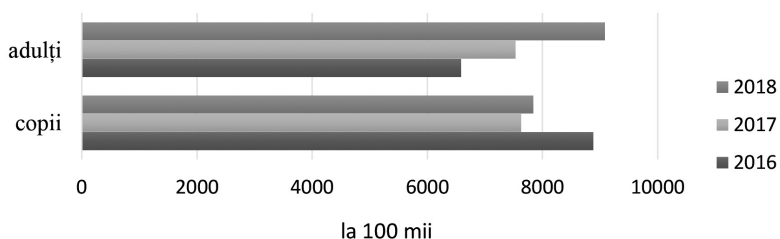

Figura 2. Analiza comparativă a indicelui intensiv al prevalenței morbidității prin maladii netransmisibile între populația adultă și copii pentru anii 2016-2018 în or. Chișinău.

Populația adultă din sectorul urban al municipiului Chișinău se caracterizează printr-o prevalență a morbidității relativ constantă și puțin în scădere în anii 2016-2018, respectiv: 2016 – 441‰, 2017 – 339‰, 2018 – 425‰. În sectorul rural al mun. Chișinău situația privind morbiditatea prin maladii netransmisibile este: pentru anul 2016 – 500‰, 2017 – 525‰, 2018 – 567‰. Mai afectat este sectorul rural, în care se menține și tendința de creștere pentru 2016-2018.

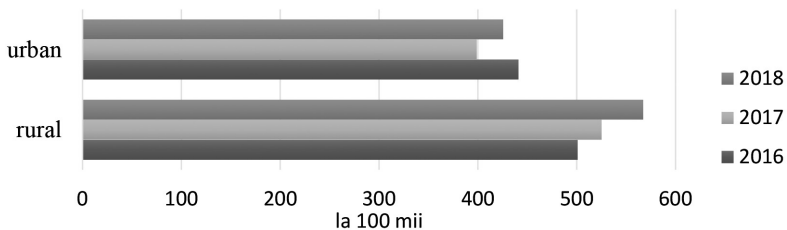

Figura 3. Analiza comparativă a indicelui intensiv al prevalenței morbidității prin maladii netransmisibile între sectorul urban și rural al mun. Chișinău, pentru anii 2016-2018.

Raioanele incluse în studiu sunt: Criuleni, Dubăsari, Ialoveni, Strășeni și municipiul Chișinău. În baza rezultatelor, morbiditatea cea mai mare este înregistrată în mun. Chișinău 106433%, urmat de r. Strășeni 72015%₀₀₀, r. Ialoveni 71232%₀₀₀, r. Criuleni 66462%₀₀₀, și în final r. Dubăsari 54766%₀₀₀. Raionul Dubăsari are cea mai mică prevalență a bolilor netransmisibile în ambii ani dintre toate raioanele studiate, cea mai mare este în mun. Chișinău, atât în anul 2016 cât și în 2017.

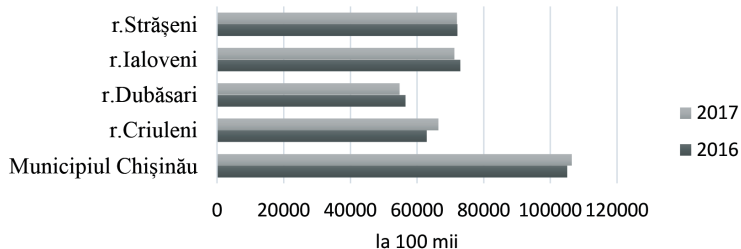

Figura 4. Analiza comparativă a morbidității generale în anii 2016-2017, în raioanele de centru ale RM (indicele intensiv).

Controlul și prevenirea bolilor netransmisibile (CPBNT) precum și promovarea sănătății (PS), este secția Centrului de Sănătate Publică (CSP) Chișinău care are și funcția de comunicare/ informare a diferitor categorii de populație despre bolile netransmisibile și impactul lor asupra sănătății, la fel și prezentarea de rapoarte ce țin de activitățile efectuate. În studiul dat am analizat rapoartele pentru anul 2017 și 2018. În anul 2017 au fost organizate mai multe seminare de instruire (1957) la care au fost instruite 44440 persoane. S-au elaborat 1265 de buletine sanitare, și au fost organizate emisiunile televizate și radiofonice, publicații în resursele internet, 258 și respectiv 235 la număr. Prin intermediul convorbirilor au fost informate 239344 persoane și prin intermediul prelegerilor 16894. În anul 2018 metodele prin care s-a promovat sănătatea și prevenirea bolilor netransmisibile au fost: convorbiri (170), 123 informații în resursele internet, 91 – implementarea în activitate a documentelor normative și/ sau directive, prezentări – 60, prelegeri – 54, după care seminare și acțiuni de mobilizare.

Evaluarea, prin metoda de chestionare a populației adulte, a cunoștințelor, abilităților și aptitudinilor acestora în minimalizarea riscului de îmbolnăvire prin maladii netransmisibile și atitudinea adoptată față de modul de comunicare/informare în sistemul medical autohton. În cercetarea curentă, au fost chestionați în total 132 persoane adulte. Vârsta medie a respondenților o constituie 28.43 ani (min – 18 ani, max – 60 ani). Problemele de sănătate, cu care se confruntă, au determinat ca aceștia să

își aprecieze starea de sănătate la moment ca: foarte bună – 11.4%, bună – 68.2%, satisfăcătoare – 19.7 %, nesatisfăcătoare – 0.8%. Am constatat că starea de sănătate a respondenților depinde în mare parte (63,63%) de situația financiară și invers. Marea majoritate (63.6%) se adresează periodic (câteva ori în an) după servicii medicale, 4.5% apelează lunar, 0,8% necesită consultații săptămânale ale medicului, iar 31.1% – foarte rar le solicită (o dată în an și mai rar). Conform criteriului de gender, bărbații sunt mai afectați – în proporție de 56,25% având cel puțin o maladie netransmisibilă. Analizând morbiditatea pe grupe de vârstă am determinat: Persoanele adulte cu vîrstă cuprinsă între 18 – 20 ani, au unușimaimultesistemeafectateînproporție de 21,42 %. Între 21 – 30 ani – 47,5 %. Persoanele cu vîrstă cuprinsă între 31 – 40 ani – 68,18%. Între 41 – 50 ani, au unușimaimultesistemeafectateînproporție de 54,54%. Cei cu vîrstă de 51 – 60 ani – 60%. Dintre persoanele bolnave, 53,84% sunt angajate în câmpul muncii. Persoanele singure se îmbolnăvesc mai rar (35,38%), față de persoanele care sunt în cuplu (64,61%). Cei ce locuiesc în mediul rural sunt mai bolnavi (53,84%) decît cei din mediul urban (46,15%).

Alimentația nesănătoasă se asociază și cu sedentarismul, ceea ce amplifică efectele negative. Majoritatea respectă parțial regimul alimentar echilibrat (62.9%), 20.5 % nu îl respectă, 16.7% respectă regimul alimentar în totalitate. La întrebarea ” Practicai sportul, exercițiile fizice, stilul activ de viață?”, 19.7% au răspuns că practicai sportul zilnic, 18,2% au răspuns că munca (serviciul) este legată de efort fizic, 33.3% foarte rar practicai sportul și 6.1% nu îl practicai deloc. La întrebarea dacă persoana respectă regimul de muncă și odihnă, doar 12.1% au răspuns afirmativ, ceilalți 22.7% – des, uneori – 50.8%, rar – 9.8%, nici o dată – 4.5%. În timpul liber, marea majoritate navighează în internet, privesc televizorul (mai mult de 2 – 3 ore) – 51.5%, au activități în casă, meserie – 53.8%, fac sport, plimbări la aer liber – 27.3%, citească practicai alte activități relaxante – 37.1%, preferă să dormă – 29.5%. Astfel, sedentarismul este o caracteristică a modului de viață în Republica Moldova.

Am determinat care surse de informare despre sănătatea respondenții le consideră veridice. Astfel, 64.4% au indicat convorbirile cu lucrătorii medicali, 49.2% literatură medicală de specialitate, 31.8% informații primite în instituțiile de învățămînt, 17.4% foi volante, broșuri medicale, 15.9% panouri informative publicate în presă, 31.1% resursele din internet, 19.7% televiziunea și radioul.

La întrebarea „Cât de des vă oferă lucrătorii medicali informații privind profilaxia bolilor și importanța modului sănătos de viață?”, 25,8% de populație au indicat ”la fiecare vizită la medic”, 55.3% primesc informația ” doar la cerere de la lucrătorul medical”, 13.6 % în timpul controlului

profilactic. În cadrul săptămânalelor și lunarelor de profilaxie a bolilor 7.6%, în situații de epidemii 22%, în cadrul "Școlii pacientului" 3.8%, iar 7.6% indică că niciodată lucrătorul medical nu-i vorbește despre profilaxia bolilor și stilul sănătos de viață.

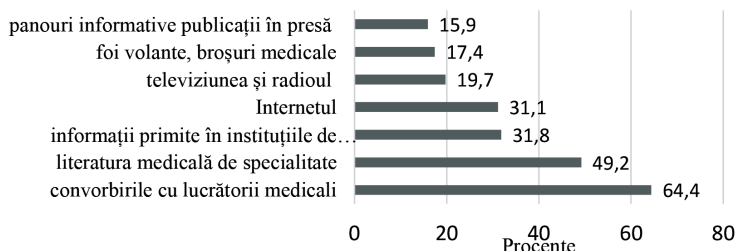

Figura 5. Sursele de informare despre sănătate pe care respondenții le consideră veridice (%).

Indiferent pe care cale obține populația informațiile despre sănătate și riscurile ei, important este cum influențează aceste cunoștințe dobândite asupra stilului de viață a fiecărui individ. Peste 42% din persoanele chestionate au recunoscut că mai puțin schimbă ceva în comportament, iar 0.8% – practic nu iau în serios sfaturile medicului! Numai 56.8% de populație respectă cu strictețe recomandările primite. Din persoanele cu studii primare 40% respectă cu strictețe recomandările primite, cu studii medii 51,35%, cu studii superioare 60%.

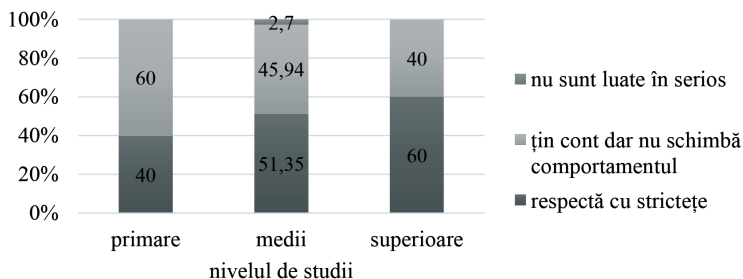

Figura 6. Respectarea recomandărilor medicale în funcție de nivelul de studii al respondenților.

Persoanele intervievate consideră comunicarea în sistemul medical ca fiind foarte importantă (60.6%), importantă (29.5%), medie (9.8%). Nici o persoană nu a apreciat comunicarea ca fiind neimportantă!

Concluzii

Comunicarea de marketing este instrumentul care se focalizează anume pe o populație și necesitățile acesteia, ea poate diminua frustrările și neîncrederea în tot ce promovează medicina acționând la nivel de percepere a beneficiilor și consecințelor direcționate asupra propriei persoane, cu acțiune de lungă durată asupra comportamentului.

Prevalența maladiilor netransmisibile este în creștere, incidența mai mare este în populație de copii decât în cazul adulților, cele mai frecvente maladii în ambele cazuri fiind ale sistemului respirator. Comparând indicele intensiv al morbidității generale între raioanele de centru ale republicii și mun. Chișinău am constatat că ultimul este afectat cel mai mult. Morbiditatea este mai sporită în sectorul rural al mun. Chișinău. Trebuie pus accent pe populația de copii, care deja prezintă cifre mari în prevalența prin boli netransmisibile. Cunoscând potențialul mare de cronicizare ale acestora dar și stilul nesănătos de viață al copiilor, adolescenților și a adulților tineri, ne putem aștepta la o creștere extraordinară a prevalenței în următorii ani. Aici se cere cea mai mare și urgentă intervenție, în special pentru că organismul tânăr are proprietatea de a se regenera mai ușor, iar deprinderile comportamentale nu sunt pe deplin formate și mai ușor pot fi îmbunătățite și acceptate la aceste vârste. Un stil de viață sănătos cultivat din copilărie este garanția unei populații sănătoase pe viitor. Este apreciat faptul că pentru promovare la nivel de CSP sunt aplicate diverse metode și utilizate practic toate resursele posibile. Ar trebui de pus accent în special pe resursele pe care populația le consideră veridice și din care obișnuiește să se informeze.

Am determinat prin metoda de chestionare a populației cunoștințele, abilitățile și aptitudinile acestora în minimalizarea riscului de îmbolnăvire prin maladii netransmisibile. La vârsta medie a respondenților de 28,4 ani, jumătate din aceștia afirmă că nu se simt bolnavi. Cealaltă jumătate se confruntă cu maladii ale sistemului digestiv, endocrin, urogenital și respirator. Am determinat în 63,63% din cazuri o legătură foarte strânsă a stării de sănătate cu situația financiară. Sunt mai bolnave persoanele din mediul rural, cele angajate în câmpul muncii, care trăiesc în cuplu, iar conform genderului sunt mai afectați bărbații. Mai puțin de jumătate din respondenți afirmă că nu respectă un regim alimentar echilibrat și un regim optim de muncă și odihnă. Totodată nu practică activitatea fizică iar în timpul liber preferă activități preponderent sedentare.

În studiul atitudinii populației chestionate, față de modul de comunicare/informare în sistemul medical autohton, unul din cele mai importante lucruri determinate este faptul că persoanele intervievate consideră comunicarea în sistemul medical ca fiind foarte importantă. Practic

toată populația chestionată se adresează destul de rar după servicii medicale, de câteva ori pe an. Totuși cea mai veridică sursă de informare o consideră convorbirile cu lucrătorii medicali, însă mai mult de jumătate afirmă că primesc informații privind modul sănătos de viață și profilaxie a maladiilor doar dacă singuri abordează subiectul dat. Indiferent de modul prin care primesc informații, practic jumătate nu tind să își schimbe comportamentul. Cealaltă jumătate (în 60% persoane cu studii superioare), respectă cu strictețe recomandările primite.

Necesitatea aplicării comunicării de marketing în scopul diminuării ratei morbidității prin maladii netransmisibile, a populației RM este determinată de faptul că majoritatea acestor maladii rezultă din comportamentul și obișnuințele proprii, care în scop de prevenție, tratament și menținere, depind de modul de abordare de către persoană a recomandărilor primite. Nu se ajunge credibilitate, încurajare, sau tactica de transmitere a mesajelor este greșită, astfel populația deși cunoscând consecințele pe care le are propriul comportament asupra sănătății rămân nemotivați în îmbunătățirea acestuia. Sunt elaborate strategii, legi, se finanțează domeniul dat dar rezultatele se lasă așteptate. În acest context, se cere a implimenta strategiile comunicării de marketing direcționate către grupuri de populație țintă cu toate necesitățile acestora. Acest tip de comunicare a demonstrat rezultate excelente prin implimentarea în alte politici, dar și în politica de sănătate a țărilor mult mai dezvoltate comparativ cu RM.

Referințe bibliografice

1. Hotărîre Nr. 1032 în Monitorul Oficial Nr. 304-310, art. 1139. Strategia națională de sănătate publică pentru anii 2014-2020. 20.12.2013.
2. Schiavo R. Health communication from theory to practice. San Francisco, Jossey-Bass, 2013.
3. Școala Națională de Sănătate Publică și Marketing. Promovarea Sănătății și Educație pentru Sănătate. București, Public Press, 2006.
4. Asociația Economie Management și Psihologie în Medicină. Problemele actuale ale prevenirii și controlului bolilor netransmisibile. În: Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină. 18-20 iunie 2015, p. 9. Disponibil la: http://public-health.md/uploads/docs/reviste/CM3_60_2015.pdf [Accesat 04.01.2020].
5. WHO. Noncommunicable diseases. WHO, 01.07.2018. Disponibil la: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases>. [Accesat 15.02.2020].
6. WHO. Republic of Moldova: WHO statistical profile. WHO, 2015. Disponibil la: <http://www.who.int/gho/countries/mda.pdf?ua=1>. [Accesat 15.02.2020].